

Foto: René Falder

factsheet

GRUTTO

eieren leggen	broeden	kuiken vliegvlug na
4 dagen	25 dagen	28 dagen

= minimaal 57 dagen van eileg tot vliegend kuiken!

KALENDER

februari - maart

Aankomstfase

Hans Germeaad, Agami

Na aankomst moeten grutto's eerst opvetten op vochtige plekken, waar de wormen niet te diep zitten. Liefst vochtig grasland met plasdras, en anders open wetlands in de buurt.

Tot ongeveer een week voor de eierleg slapen ze in een plas-dras of wetland.

maart - april

Vestigings- en nestfase

Hans Gebuis, Agami

De grutto maakt zijn nest liefst in kruidenrijk en bloemrijk grasland met een hoge grondwaterstand. Hij probeert het altijd eerst op de plek waar hij eerder succesvol heeft gebroed. Als dat niet lukt, zoekt hij (binnen een straal van 2 km) een plek waar al soortgenoten broeden.

april - mei

Broedfase

Mark Schuurman, Buitenveld

De grutto legt 4 eieren in een ondiep kuiltje. Het mannetje en vrouwtje broeden om en om en zijn dan gevoelig voor verstoring en predatie. Na ongeveer 25 dagen komen de eieren uit. De kans op nestsucces is het grootst als de omgeving van het nest met rust gelaten wordt: niet maaien en niet beweiden. Op die manier verklein je de kans op verstoring, predatie en vertrapping.

VERVOLG KALENDER

mei - juni

Kuikenfase

Will Meinders, Buiten-beeld

Ton Nagtegaal, Buiten-beeld

Astrid Kam, Buiten-beeld

Hans Gebuis, Agami

Memo van Duijn, Agami

De gruttovrouwtjes in de beste conditie krijgen de sterkste kuikens.

Gruttokuikens zijn nestvlinders: ze verlaten snel het nest om zelf voedsel te zoeken. Wel moeten ze (tot 10 dagen oud) bij kou opwarmen onder hun ouders. Ze zijn dan extra gevoelig voor verstoring. Bij voldoende voedsel en veiligheid blijven ze vlakbij de nestlocatie.

Een gruttokuiken eet 2.000-10.000 prooidieren per dag: spinnen, pis-sebieden, duizendpoten, maar vooral vliegjes en snuitkevers. Tijdens hun groei eten ze steeds meer en ook steeds grotere insecten.

Het beste zijn kruidenrijke graslanden: langer gras met een open structuur en veel bloemen en kruiden. Voordelen voor de grutto:

- er komen veel grote insecten voor
- er zijn genoeg schuilmogelijkheden bij gevaar
- de vegetatie is niet te dicht zodat een pul zich daar goed doorheen kan bewegen: dit spaart tijd en energie, die het kuiken weer in foerageren en groeien investeert
- deze percelen worden vaak pas laat gemaaid

Gruttokuikens houden van lang(er) gras, en hebben dus te lijden van vroeg en grootschalig maaien. Gruttokuikens zitten liever niet in beweide grasland (in tegenstelling tot scholeksters en kieviten).

Kuikens kunnen per dag slechts een korte afstand overbruggen tussen twee stukken kuikenland: van 0-10 dagen is dat maximaal 200 meter, bij 10-20 dagen 400 meter en boven de 20 dagen tot 500 meter.

De ouders zijn de hele tijd in de buurt van de kuikens. De ouders zitten graag op (hek)paaltjes. Als er predatoren verschijnen of auto's stoppen, gaan de ouders erboven hangen en roepen luid, het 'alarmen'.

juni - augustus

Vorbereiding op de trek

Na het broeden moeten de volwassen grutto's enkele weken opvetten voor de reis naar het zuiden. Ze eten liefst regenwormen, maar als die 's zomers te diep zitten, eten ze 'emelten' (larven van langpootmuggen) of muggenlarven.

Na ruim vier weken zijn de jonge grutto's 'vliegvlug'. Kort daarna verlaten de ouders hen. Overdag foerageren de jongen vaak in groepen, 's nachts slapen ze in een plas-dras of wetland. Jonge grutto's vertrekken een maand na de volwassen grutto's.

Inrichting

Behoud open landschap, plaats beheerpakketten op veilige afstand van gebouwen, wegen en opgaande elementen.

Zorg voor kruiden- en structuurrijk grasland met een hoog waterpeil: vochtig grasland, open wetlands, plas-dras en omring natte plekken door extensief beheer.

Leg kuikenland niet te ver uit elkaar, verbind kuikenland dat uit elkaar ligt met kruidenrijke randen of -stroken.

Vlak slootkanten af tot een brede natte, zone.

Respecteer de rust van de weidevogels. Ga niet het veld in, indien niet nodig.

Beheer

→ Creëer continuïteit in beheer, want grutto's zijn plaatstrouw.

Pas geen voorjaarsbemesting toe. Pas op met bemesten, rollen en slepen (grasland), zowel in broed- als kuikenfase.

Als je bemest, doe dat dan met strorijke vaste mest.

>>15 juni

Maai pas na 15 juni, liefst wanneer alle kuikens kunnen vliegen en nesten uitgebreed zijn.

Als uitstel maaien niet kan: markeer *tijdens de broedtijd* de nesten, gebruik wildredder en laat minimaal 50 m² eromheen staan. Plaats *in de kuikentijd* 24 uur voor het maaien vlaggenstokken in het perceel en gebruik wildredder.

Beweid niet.

Als je beweidt: kies eerst percelen zonder nesten. Kan dat niet, zet dan *in de broedtijd* (schrik)draadjes ruim om het nest. Beweid *in de kuikentijd* bij voorkeur extensief (1-1,5GVE/ha).